

**Základní škola a mateřská škola Rokytnice, okres Přerov,
příspěvková organizace, Rokytnice 89, 751 04**

**MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM
V OBLASTI PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ**

2016/2017

ÚVOD

Primární prevence projevů rizikového chování představuje složitý a mnohvrstevný soubor jevů a opatření, které vedou k předcházení, potírání a řešení společensky rizikového chování.

Stále většímu počtu jedinců, v první řadě mládeži, se v postmoderním světě a v náporu jeho civilizačních důsledků nedaří z různých důvodů vyrovnat se přiměřeně a zodpovědně s mnoha náročnými životními situacemi. Zástupným řešením pak pro ně bývá mimo jiné i zneužívání tabáku, alkoholu, drog a dalších návykových látek.

Existence rizikového chování, se kterou se téměř denně setkáváme ve škole i mimo ni, se tedy týká každého z nás. Pedagogů, rodičů a všech, kteří přicházejí do kontaktu s dětmi a mládeží.

Naše škola zpracovává Minimální preventivní program v oblasti prevence rizikového chování (dále jen MPP) jako přílohu školního vzdělávacího programu „Od hraní k učení“. Otázka včasné prevence vedoucí žáky k ochraně zdraví, získání pozitivního postoje k vlastnímu tělu, životu, ale i umění najít si životní cíl a osobnostně i sociálně růst, je pravděpodobně nejdůležitějším cílem, ke kterému by měla primární prevence na školách směřovat.

1. Analýza současné situace na škole

a) Personální zdroje školy pro realizaci MPP

Ředitelka školy: Mgr. Hana Foltasová

Školní metodik prevence: Mgr. Lenka Galasová

Třídní učitelé:

1. ročník – Mgr. Lenka Hilbertová
2. ročník – Mgr. Gabriela Kylišová
3. ročník - Mgr. Jarmila Smolková
4. ročník - Mgr. Petra Hutečková
5. ročník – Mgr. Lenka Galasová

Vychovatelky:

Monika Drabišáková
Mgr. Jana Valdivia
Mgr. Irena Hynečková

b) Začlenění primární prevence sociálně patologických jevů

Základní škola vytváří tento Minimální preventivní program jako nástroj prevence – předcházení projevům rizikového chování dětí. Prevence rizikového chování u dětí je začleněna do školního vzdělávacího programu, nazvaného „ Od hraní k učení“. Podle školního vzdělávacího programu pracuje i družina.

Tento MPP navazuje na předchozí školní preventivní programy, které byly průběžně vyhodnocovány a evaluovány školním metodikem prevence a vedením školy. Existence a plnění MPP patří k činnostem, které musí každá škola a školní metodik prevence naplňovat a je součástí sebeevaluace školy.

Cílem programu je oddalovat, bránit nebo snižovat výskyt rizikového chování a zvyšovat schopnost žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí ve svém životě.

MPP vychází z platné legislativy ČR.

RIZIKOVÁ MÍSTA ŠKOLY

- Chodby školy a třídy o přestávkách – v podstatě jde o všechny prostory školy, kde žáci tráví svůj volný čas o přestávkách a před začátkem vyučování. Tato riziková situace je řešena pomocí dozorů a to tak, aby byla pokryta všechna problémová místa.
- Školní jídelna – dozor zajišťují učitelé a pracovníci školní družiny. Odběr stravy je organizován tak, aby nedocházelo k hromadění většího počtu žáků v prostorách jídelny.
- Odchod žáků domů – při odchodu domů a na oběd jsou žáci doprovázeni vyučujícími. Hrozí nebezpečí rychlého běhu po chodbách.

VYTYČENÍ RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Primární prevence rizikového chování u žáků je zaměřena na:

a) předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků

- záškoláctví
- šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus, kyberšikana
- kriminalita, delikvence
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky)
- onemocnění HIV/AIDS a dalšími infekčními nemocemi souvisejícími s užíváním návykových látek
- závislost na politickém a náboženském extremismu
- netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling)

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech

- domácího násilí
- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání
- ohrožování mravní výchovy mládeže
- poruchy příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)

Bezpečná škola

Základem úspěšné prevence rizikového chování jsou především kvalitně nastavená vnitřní pravidla školy, která jsou ukotvena ve **školním řádu**.

Školní řád

Zakotvuje tato pravidla, která souvisí s prevencí rizikového chování:

- Žáci:
  - docházka do školy – způsob omlouvání v době nepřítomnosti žáka ve vyučování, chování žáka ve škole i mimo školu a možnost udělení výchovných opatření v důsledku porušování stanovených pravidel,
  - zákaz užívání a manipulace s návykovými látkami ve škole i v okolí školy a způsob řešení při porušení zákazu,
  - právo žáka na ochranu před jakoukoliv formou diskriminace a násilí,
  - zacházení se školním majetkem – prevence projevů vandalismu,
  - práva nezletilých žáků a jejich zákonných zástupců,
  - povinnosti žáků a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků,
  - bezpečnost a ochrana zdraví žáků.
- Zaměstnanci školy:
  - TU sledují a evidují docházku žáka do školy – prevence záškoláctví,
  - pedagogičtí pracovníci vykonávají dohled nad žáky k zajištění jejich bezpečnosti a jako prevence šikany,
  - zaměstnanci školy poskytují v případě potřeby 1. pomoc a evidují úrazy žáků, sledují zdravotní stav žáků a reagují na jeho případné zhoršení,

Přesné znění Školního řádu – http://skolarokytnice.cz/zs_dokumenty.html

Krizový plán školy

Mimo MPP naše škola disponuje i krizovým plánem školy, který eliminuje či minimalizuje škody v případě, že ve školním prostředí dojde k šikanování či k jinému projevu závažného rizikového chování. Z tohoto plánu jednoznačně vyplývají kompetence jednotlivých osob a specifický postup a způsob řešení.

Vlastní MPP zpracovává školní metodik prevence na základě stanovených dlouhodobých a krátkodobých cílů. MPP je konkrétní dokument zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy. Je zpracováván vždy na jeden školní rok a průběžně vyhodnocován. Písemné vyhodnocení je součástí výroční zprávy o činnosti školy.

MPP pro školní rok 2016/2017 zasahuje všechny věkové kategorie našich žáků, počínaje těmi nejmladšími v 1. třídách, ale zaměřen je především na žáky 4. a 5. ročníku, které považujeme v naší škole za nejohroženější skupinu. Žáci 5. ročníku přecházejí na 2. stupeň do základních škol v Přerově. Proto chceme, aby žáci byli připraveni na možné rizikové oblasti chování, se kterými se mohou setkat. Předpokladem realizace MPP je nejen spolupráce všech pedagogů školy, ale samozřejmě spolupráce se zákonnými zástupci našich žáků.

Každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňovaná prevence rizikového chování u žáků byla prováděna komplexně, tj. ve všech oblastech školního prostředí a života, jichž se prevence rizikového chování u žáků dotýká:

- a) Psychosociální dovednosti (soběstačnost, autonomie, důstojnost, seberealizace, spokojenost v rodinných, přátelských a dalších mezilidských vztazích, sociální a kulturní integrovanost, tvořivost, schopnost milovat, pracovat a žít v souladu s rozmanitou kulturou a světem).
- b) Existence (pečuji o sebe, o svůj zevnějšek, volím mezi zdravým a nezdravým způsobem života, jsem nezávislý a mám představu o své budoucnosti, věřím v budoucnost, vnímám, že život má smysl).
- c) Sounáležitost (vnímám se jako součást životního prostředí a Země, cítím se bezpečně ve škole, ve městě, jsem oceňován a ostatní si mě váží, mám kamarády a vážím si jich, umím se o sebe postarat a přijímat zdravotní/sociální pomoc a služby).
- d) Adaptabilita (dávám pozor na sebe a svůj zevnějšek, jsem žák, účastním se sportovních a rekreačních aktivit, setkávám se s lidmi a trávím s nimi volný čas, plánuji si volbu profese nebo zaměstnání, řeším s odvahou své problémy, mám právní povědomí).

c) Současná situace v jednotlivých třídách

Výchovné a výukové problémy žáků jsou běžného charakteru, řešeny ve spolupráci s rodiči a PPP a SPC OK. Žáků, kteří k nám dojíždějí, není mnoho a provoz školy je jim přizpůsoben. Výskyt rizikového chování dětí je u nás na minimální úrovni a snažíme se jej podchytit hned v počátcích. Rozbor situace ve třídách je k dispozici pouze ped. sboru.

d) Externí zdroje pro realizaci MPP školy

Přehled institucí a jejich kontaktů:

- Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje, pracoviště Přerov
Kouřilkova 8
750 00 Přerov
Tel.: 581 21 77 60, 581 20 80 14
- Odbor sociálních věcí a školství
Bratrská 34
Přerov 750 11
Tel.: 581 268 700
- MUDr. Pavla Němečková, Ph.D.
Dětská psychiatrie
Trávnícká 2

796 01 Prostějov

Tel.: 582 332 800

- Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje
Územní odbor Přerov
U Výstaviště 18
751 52 Přerov
Tel.: 974 778 299
- Národní síť podpory zdraví, o.s.
Šrobárova 49/48
100 00 Praha 10
Tel.: 602 736 538
- CENTRUM PRO RODINU RÁJ o.s.
Pavlovice u Přerova 5
751 11
Tel.: 731 604 120

e) Prostorové zázemí a technické vybavení školy

Budova školy má jedno patro. O všech přestávkách učitelé drží nad žáky dozor. Vzhledem ke zvýšenému počtu žáků ve škole, jsme také zvýšili počet dozorujících pedagogů. Zvýšený dozor je vždy při přesunu žáků do jiné třídy a na obědě.

Součástí školy není tělocvična. Do tělocvičny musí žáci přecházet do Sokolovny. Při přesunu do Sokolovny jsou žákům opakovaně připomínána pravidla silničního provozu.

f) Informační systém školy

- nástěnky pro žáky, rodiče i ostatní zaměstnance školy – vybírá ředitel školy,
- webové stránky školy: www.skolarokytnice.cz,
- schránka důvěry – umístěna při vstupu do budovy školy (pod schodištěm),
- Informační servis pro rodiče:
  - aktivní spolupráce s rodiči – třídní schůzky, konzultační třídní schůzky, neformální setkávání s rodiči na školních akcích pro děti a jejich rodiče, konzultační hodiny všech pedagogů,
  - pasivní formy spolupráce s rodiči – písemná sdělení rodičům – plány učiva, sdělení rodičům v ŽK, e-mailová komunikace s rodiči, telefonní styk, webové stránky školy

2. Cíle MPP

Hlavní cíle:

- Na základě analýzy stavu se MPP zaměřuje na upevňování dobrých vztahů ve třídách, na udržení dobrých kolektivů. Důležitá je práce třídních učitelů v oblasti komunikace žáků. Vše nenásilně zařadit do běžné výuky i do třídnických hodin. Třídnické hodiny jsou velmi dobrou zbraní proti rizikovým projevům chování.
- Zařazení projektu nebo tematického dne, který se bude týkat zdraví a prevence závislostí.
- Realizace MPP vedoucí k zajištění působnosti MPP na všechny žáky školy.
- Zaměření na prevenci rizikového chování především žáků 4. - 5. ročníku.
- Pokračovat v zavádění aktivních, zajímavých forem a metod při realizaci MPP.
- Vytvořit takový efektivní způsob prevence, který umožní minimalizovat vznik a snížit míru rizikového chování všech typů u našich žáků, případně jejich dopady.
- Budovat takové prostředí a klima ve škole, které umožní žákům cítit se bezpečně, kde bude v případě potřeby silnější chránit slabšího.
- Soustavně pracovat na zlepšování vztahů a komunikace ve třídních kolektivech.

- Soustavně pracovat na zlepšování a posilování vztahu mezi učitelem a žákem.
- Budovat mezi učiteli a žáky vztahy důvěry, které umožní žákům v případě potřeby řešit problém se svými pedagogy.
- Pracovat na zlepšování a posilování vztahů a komunikace mezi zaměstnanci školy a rodiči žáků.
- Zvyšovat informovanost rodičů v oblasti prevence rizikového chování.
- Vytvářet takové aktivity školy, na kterých se budou moci aktivně spolupodílet rodiče.
- Soustavně u žáků budovat dovednosti sebeovládání a sebekázně a postoje tolerance a solidarity.
- Soustavně budovat u žáků sociální dovednosti.
- Vést žáky k odpovědnosti za svoje chování.
- Vést žáky ke zdravému životnímu stylu a smysluplnému trávení volného času.
- Vést žáky k spoluzodpovědnosti za klima ve třídě a ve škole.
- Zvyšovat u pedagogů školy vnímání prevence jako důležitého prvku bezpečné školy.
- Usilovat o aktivní zapojení pedagogů do problematiky prevence.

1. Primární prevence

Aktivity školy v oblasti primární prevence jsou cíleně směřovány k efektivní prevenci a eliminaci aktivit z oblasti neúčinné primární prevence. Základním principem je výchova ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti. Cílem je zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, nebo co nejvíce omezit škody způsobené jejich výskytem mezi žáky.

- Žákům nabídnout pomoc v jakémkoli případě a situaci – všichni pedagogové jsou seznámeni s tímto MPP a s přepracovaným programem proti šikanování, který je přílohou tohoto MPP.
- Dodržování pravidel chování a slušnosti v souladu se školním řádem.
- Stálé směřování k nastavení pozitivní atmosféry ve třídách.
- Podpora dobrých vzájemných vztahů mezi žáky ve třídách, vrstevnických skupinách i dětmi různého věku za přispění třídních učitelů a zdokonalování formy třídnických hodin.
- Spolupráce s kolegy, vzájemná a pravidelná informovanost o chování a jednání žáků.
- Zařazování jednotlivých oblastí MPP do vyučovacích hodin s postupným využíváním aktivních, činnostních metod, dát žákům dostatečný prostor pro diskusi a vyjádření vlastního názoru.
- Spolupráce s odborníky – zajištění akcí a programů pro žáky školy př.: předcházení úrazům, 1. pomoc, zdravý životní styl apod.
- Třídnické hodiny – dlouhodobé zaměření na preventivní práci s třídními kolektivy ve všech ročnících.

2. Nespecifická primární prevence

Veškeré aktivity a přístupy podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy vedoucí k dodržování určitých společenských pravidel, zdravému rozvoji osobnosti, k odpovědnosti za sebe sama a své jednání.

- Zajímavá nabídka zájmových kroužků školní družiny pro kvalitní trávení volného času.
- Nabídka akcí školní družiny i pro žáky, kteří do ní nechodí. Přizvání rodičů na akce.
- Podpora společných akcí tříd za účelem stmelování třídních kolektivů a poznávání žáků napříč ročníky.

- Pořádání sportovních a kulturních aktivit pro žáky v době školního vyučování i mimo něj.
- Zapojení žáků do soutěží a akcí regionu i mimo něj.
- Dopravní výchova pro žáky všech ročníků – DDM ATLAS.
- Dle možnosti využití sportovních areálů v Rokytnici.

3. Specifická primární prevence

Aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Efektivní primární prevence zahrnuje komplexní programy nebo interaktivní programy pomáhající čelit žákům sociálnímu tlaku, zaměřené na zkvalitnění komunikace, nenásilné zvládání konfliktů, odmítání návykové látky, zvyšování sebevědomí, zvládání úzkosti a stresu apod.

- a) všeobecná prevence – je zaměřena na třídu (skupinu) u které zatím není specifikováno, nebo nejeví známky rizikového chování
  - b) selektivní prevence – je zaměřena na primární cílovou skupinu – ta část populace, u které chceme zamezit vzniku rizikového chování
  - c) součástí primární prevence je také včasná intervence (někdy nazývaná též jako indikovaná prevence), která předchází sekundární prevenci (včasná intervence, poradenství, léčení), tj. přímé individuální práci s klientem.
- beseda – Policie ČR – dle možnosti pokračování v další spolupráci s Policií ČR
  - podle zájmu rodičů škola v přírodě s preventivním programem pro třídní kolektiv
  - pokračující spolupráce se Základní školou Za Mlýnem
  - pokračování v dlouhodobém projektu, kterým postupně projdou všichni žáci školy – projekt „Budu školákem“, spolupráce s MŠ
  - třídnické hodiny

3. Zajištění věcného zázemí MPP školy

Prostory pro dojíždějící žáky: školní družina

Knihovna a videotéka pro preventivní metodický materiál: ve sborovně školy a pedagogické knihovně

Informační systém (školní řád, způsob řešení krizových situací, způsob řešení šikany, seznam institucí a organizací, na které se lze obrátit v případě problémů školy, žáků, rodičů): v ředitelně školy

Schránka důvěry je umístěna v přízemí školní budovy. Schránka důvěry slouží žákům, když si s něčím ve škole neví rady. Smysl a fungování schránky důvěry vysvětlí v září žákům třídní učitelé. Schránku pravidelně vybírá školní metodik prevence. Ten přistupuje k jednotlivým dopisům individuálně. Řeší je ve spolupráci s žáky, učiteli, vedením školy nebo rodiči. V případě, že se téma týká i dalších žáků školy, využívá k odpovědi nástěnku prevence.

Nástěnka prevence je umístěna v přízemí školy. Na nástěnku koordinátor prevence umísťuje informace týkající se prevence na škole.

4. Zpracování přehledu preventivních aktivit

Preventivní aktivity jsou zařazené především v těchto předmětech:

Prvouka – 1. ročník:

- zdraví a nemoc
- denní režim
- kouření, alkohol a návykové látky
- různé způsoby odmítnutí návykových látek
- agrese, násilí
- šikana, kyberšikana

- záškoláctví
- rasismus, xenofobie
- řešení konfliktů
- účinné bránění se manipulaci
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě

Prvouka – 2. ročník:

- šikana, záškoláctví, intolerance, rasismus, řešení konfliktů
- cesta do školy
- rizikové chování v dopravě
- rizikové sporty
- zdraví a nemoc, denní režim, kouření, alkohol, návykové látky
- výchova ke zdraví - spektrum poruch příjmu potravy
- nebezpečí, která hrozí doma i venku
- různé způsoby odmítnutí návykových látek, agrese a násilí, vandalismus
- v přírodě bezpečně

Prvouka – 3. ročník:

- škola – činnosti ve škole
- šikana, záškoláctví, intolerance, řešení konfliktů
- dopravní značky, světelné a zvukové signály
- rizikové chování v dopravě
- člověk, lidské tělo, stavba těla, péče o zdraví, návykové látky
- zdraví a nemoc, denní režim, kouření, alkohol, návykové látky, závislostní chování, různé způsoby odmítnutí návykových látek, spektrum poruch příjmu potravy
- sexuální výchova, sexuální rizikové chování
- ochrana člověka za mimořádných událostí
- agrese a násilí, šikana a kyberšikana, účinné bránění se manipulaci

Přírodověda 4. – 5. ročník:

- zdraví a nemoc, postup při úrazu nebo poranění
- lidské tělo a proč je chráníme
- denní režim, kouření, alkohol, návykové látky
- základy sex. výchovy, sexuální rizikové chování
- péče o zdraví, výživa
- rizikové sporty
- rizikové chování v dopravě
- osobní bezpečí, bezpečné chování, agrese, násilí
- patologické hráčství
- šikana
- záškoláctví
- vandalismus
- intolerance
- antisemitismus
- extremismus
- rasismus a xenofobie
- řešení konfliktů
- různé způsoby odmítnutí návykových látek, účinné bránění se manipulaci
- návykové látky a centra pomoci

Tělesná výchova – 1. - 3. ročník

- význam pohybu pro zdraví
- denní režim
- prvky zdravotní TV
- zdraví a nemoc
- rizikové sporty

Tělesná výchova – 4. - 5. ročník

- první pomoc
- psychohygienu
- význam pohybu pro zdraví
- zdravotní tělesná výchova
- zásady jednání a chování, fair play
- chování v dopravních prostředcích

Práce na počítači 5. ročník

- bezpečný internet, netolismus
- šikana a kyberšikana

ZNALOSTNÍ VÝSTUPY ŽÁKŮ

1. – 3. ročník

- vyjmenuje základní návykové látky (alkohol, drogy ...)
- pojmenovává základní zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, zneužíváním léků
- vyjmenuje zásady zdravého způsobu života a snaží se je dodržovat
- chápe význam první pomoci
- seznámí se s tím, co je šikana a týrání
- uvede, na koho se může obrátit v případě potřeby
- objasní, proč je nebezpečné pouštět se do hovoru s neznámými lidmi
- ví, že existují linky tísňového volání
- znají důležitost pohybu pro zdraví
- seznamují se s výhodami zdravé výživy

4. – 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako o základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které je vhodné zařadit do denního režimu z hlediska zdraví
- osvojují si zdravý životní styl
- vnímají reklamní vlivy na zdravý způsob života
- seznamují se se zdravotními riziky užívání návykových látek a hledají argumenty ve prospěch zdraví
- mají povědomí o existenci zákonů omezujících kouření, požívání alkoholu a zákonů týkajících se užívání a šíření drog
- trénují jednoduché způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky
- učí se komunikaci se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví, na koho se obrátit v případě, že je někdo ohrožuje nebo omezuje jejich práva
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, kyberšikana, násilí, zavražďování aj.) je protiprávní
- učí se vědomě nést vlastní zodpovědnost za své zdraví, chování a jednání
- poznávají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení
- učí se toleranci k menšinám
- učí se uplatňovat vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, učí se neřešit spory násilným způsobem
- umí spolupracovat ve skupině a učí se přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- poznávají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné pracovní návyky – prevence netolismu
- učí se vysvětlit své konkrétní názory, postoje a chování z pohledu zdraví svého i svých spolužáků a vrstevníků

- znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace a duševní hygieny
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- jsou seznámeni se sexuální výchovou přiměřeně jejich věku
- zkusí si stanovit základní lidské hodnoty

Na prvním stupni je možno jednotlivá témata využívat téměř ve všech předmětech, hlavně prvouka, přírodověda, jazyk český, výchovy. Jednotlivá témata jsou i obsahem osnov těchto předmětů a jsou začleněna do školního vzdělávacího programu. Jsou jim věnovány počty hodin daných osnovami a dle potřeby a uvážení pedagoga je dané téma dále aktuálně rozšířeno.

Metody a formy, jakými budou dílčí aktivity řešeny:

- skupinová práce
- projektové vyučování a celoškolské projekty
- individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení žáků
- společné stanovení a dodržování pravidel soužití mezi učiteli a žáky (viz. Školní řád)
- zvyšování a slovní podpora zdravého sebevědomí žáků učitelů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- společný dialog - rozvoj schopností diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (např. formou komunitního kruhu, třídnických chviliek apod.)
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umět si za ním stát, případně ho obhájit, umění říct „ne“
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě společnými aktivitami – organizování výletů, exkurzí ...
- osvojování a upevňování základních hygienických návyků v rámci zdravého životního stylu – hygiena, životospráva, ...
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení a dalších poruch, zejména chování
- pedagogická diagnostika
- soustředění na včasné diagnostikování rizikových projevů chování v třídních kolektivech
- široká nabídka volnočasových aktivit
- trénink obrany před manipulací
- akce zaměřené na zvyšování právního vědomí (využití různých druhů spolupráce s Policií ČR a s městskou policií)
- besedy, rozhovory, případně pořady věnované základní sexuální výchově
- rozvíjení spolupráce s rodiči
- seznámení rodičů s postupem školy v případě řešení závažných problémů žáků s drogami a jinými nebezpečnými látkami

Prevence ve školní družině

Cíle školní družiny:

- naučit děti využívat volný čas
- vhodná regenerace sil duševních i fyzických
- vzájemná komunikace mezi dětmi a komunikace dětí s dospělými
- seberealizace dětí
- řešení konfliktů
- spolupráce dětí ve skupině
- společné rozmluvy s dětmi
- učení toleranci
- důraz na vlastní, svobodný projev
- pocit bezpečí a jistoty

Školní družina nabízí v rámci využití volného času zájmové činnosti, kde se také realizuje minimální preventivní program:

Výtvarné

- pěstování vztahu k estetickému prostředí
- názorová tolerance

Sportovní

- důležitost pohybu pro zdraví
- vzájemná spolupráce (kolektivní sporty)
- smysl pro fair-play

Počítačové

- šikana a kyberšikana
- netolismus
- opatrnost při práci na internetu (nebezpečí zneužití osobních dat)
- nebezpečí sociálních sítí

Školní družina v průběhu školního roku pořádá akce, ve kterých také dochází k plnění minimálního preventivního programu (např. drakiáda, turnaj ve stolním tenisu, ve florbalu, vánoční krmení zvířat, hry na sněhu, čarodějnické odpoledne, ...). Některé akce jsou spojeny s tradičními českými svátky, nebo s důležitými dny. Snažíme se o vzbuzení zájmu dětí o českou kulturu, národní uvědomělost, poznávání obce, prosociální citění. (Např. u akcí besídky pro důchodce, vítání občánků, předvánoční posezení, vánoční besídka, velikonoční tvoření, krmení zvířat v zimě, Den Země, Den s knihou, Den dětí)

V rámci školní družiny dochází k přípravě dětí na dopravní soutěž, kde se děti učí první pomoc a bezpečnost silničního provozu.

Každý pedagogický pracovník dbá na komplexnost provádění prevence rizikového chování u žáků ve všech oblastech.

Oblasti:

- Oblast zdravého životního stylu (výchova ke zdraví), osobní a duševní hygiena, výživa a pohybové aktivity
- Oblast společenskovední (komunikace, sociální dovednosti a kompetence)
- Oblast přírodovědná (biologie člověka)
- Oblast rodinné výchovy
- Oblast sociálně - právní

5. Úkoly školního metodika prevence pro školní rok 2016/2017

- Monitorování a zhodnocení projevů vztahujících se k výskytu rizikového chování žáků, návrhy a přijetí opatření ke zkvalitnění MPP pro školní rok 2017/2018 (evaluace).
- Zajištění metodické pomoci a konzultací pro pedagogy, žáky i zákonné zástupce žáků školy.
- Zajištění a kontrola naplňování MPP ve školním roce 2016/2017.
- Sledování a vyhodnocení dlouhodobé práce pedagogů s třídními kolektivy (třídnické hodiny, projekty a aktivity), případně návrhy na úpravy a doplňky.
- Spolupráce s institucemi, zajištění, koordinace a vyhodnocení programů pro žáky školy.
- Úzká spolupráce s vedením školy.
- Sledování práce třídních učitelů, metodická pomoc při diagnostice třídních kolektivů, rizikového chování a jeho vyhodnocování.
- Navrhování, případně organizování dalšího vzdělávání pro ped. sbor.
- Prezentace informací na www stránkách školy.

Konzultační hodiny školního metodika prevence pro žáky i rodiče

Každý čtvrtek po předchozí domluvě. Budu se vám snažit vyjít vstříc i jiné dny na základě domluvy.

Informace pro rodiče

Informovat rodiče a získat jejich podporu pro realizaci prevence na škole – zajistí v září třídní učitelé na třídních schůzkách. Rodiče jsou součástí, pomocníky a v ideálním případě aktivními účastníky procesu realizace MPP. Jsou jim nabídnuty konzultační dny třídních učitelů a v případě potřeby je možné se aktuálně domlouvat emailem.

6. Kritéria pro předávání informací pedagogům a hodnocení účinnosti MPP

Předávání informací pedagogům o postupu realizace MPP na škole koordinuje školní metodik prevence.

Srovnání plánu realizace MPP se skutečností – vždy jednou za čtvrt roku na poradě pedagogů školy:

1. Zhodnocení psychosociálního klimatu ve škole a ve třídách.
2. Zhodnocení kázně a prospěchu žáků.
3. Zhodnocení zlepšení či zhoršení v chování, postojích a hodnotových orientacích dětí.
4. Zhodnocení spolupráce s rodiči.

7. Hodnocení a evaluace MPP

MPP předpokládá pravidelnou evaluaci efektivnosti a kvality. Časovým harmonogramem, výběrem evaluačních nástrojů a metod, prováděním evaluace a průběžným i závěrečným vyhodnocením kvality a efektivnosti zvolených nástrojů a metod směrem k naplňování cílů a obsahu MPP je pověřen školní metodik prevence, který spolupracuje při získávání podkladů pro evaluační zprávu se všemi pedagogy školy, dle potřeby s žáky, zákonnými zástupci žáků a vedením školy. Závěrečnou zprávu o realizaci MPP v daném školním roce spolu s návrhem změn, úprav, doplňků a opatření pro další školní rok předkládá ŠMP 1x ročně ředitelce školy na závěrečné pedagogické radě.

Cíle hodnocení ve školním roce 2016/2017

1. Vyhodnocení konkrétních akcí a programů.
2. Průběh třídnické hodiny.
3. Efektivnost MPP a navržených opatření v rámci atmosféry tříd - předcházení šikaně a dalšímu rizikovému chování.
4. Aktualizace informací pro žáky i zákonné zástupce žáků.
5. Navržení dalších postupů a aktivit vedoucích k minimalizaci rizikového chování žáků.

Strategie a evaluační metody:

metoda	kdo provádí	Četnost
1. dotazníky	ŠMP, vedení školy, TU	po uskutečnění konkrétní akce, mimořádné šetření /řešení konkrétního problému/
2. přímé pozorování – klima třídy	ŠMP, pedagogové, vedení školy	průběžně, třídnické hodiny, hospitace vedení školy,
3. záznamy	ŠMP, TU	šetření rizikového chování a jevů, účinnost opatření
4. rozhovory	ŠMP, TU, vedení školy	průběžně při řešení konkrétních případů

5. diskuse	ŠMP, třídní učitel, vedení školy,	po ukončení, případně v průběhu akce, tříd. hodiny
------------	-----------------------------------	--

Pán pro školní rok 2016/2017

Cíl: prevence rizikového chování, stmelování třídních kolektivů, realizace dlouhodobého programu

Forma: v různých předmětech a třídnických hodinách aktivními metodami

Realizace: učitel seznámí ostatní kolegy s uskutečněnou aktivitou a s konkrétním výstupem v jeho závěru (např.: plakát, fotky na webu, videoreportáž, noviny, časopis, nástěnka pro ostatní žáky, osobní mapy, přednáška nebo beseda pro ostatní atd.)

- Projekt: První týden prvňáčka – 1. roč. – Lenka Hilbertová – září
- OČZMU – „Den s našimi záchranáři“, 1. – 5. roč. – 9. 9.
- Pobyt v přírodě – 2., 3. roč. – Jarmila Smolková, Gybriela Kylišová – 14. – 16. 9.
- DVPP – Spolupráce škola a rodina – Lenka Galasová, Monika Drabiščíková – 5. 10.
- DVPP – Vedení třídních setkání a budování třídní soudržnosti – Petra Hutečková, Gabriela Kylišová – 11., 18. 10.
- Výchovně vzdělávací exkurze do Prahy – 4., 5. roč. – Lenka Galasová, Petra Hutečková – 12. 10.
- Návštěva žáků v MŠ dlouhodobý projekt „Budu školákem“ – 1. roč. – říjen
- Celoškolní projekt: „Bezpečně do školy“ – 1. roč. – 5. roč. – třídní učitelé – říjen
- Výtvarná soutěž Atlasu Přerov „Tak to vidím já“ – Jarmila Smolková - říjen
- Celoroční projekt Olympijský víceboj – 1. – 4. roč. - Monika Drabiščíková + učitelé TV – od října
- Aktivity družiny: řešíme správné chování, kouzelná slova - říjen
- DVPP – Setkání školních metodiků prevence – Lenka Galasová – 15. 11.
- Dopravní výchova v Atlasu Přerov – 1. roč. – 15. 11.
- Dopravní výchova v Atlasu Přerov – 2. roč. – 22. 11.
- Dopravní výchova v Atlasu Přerov – 3. roč. – 23. 11.
- Dopravní výchova v Atlasu Přerov – 4. roč. – 24. 11.
- Aktivity družiny: beseda – kladné vztahy ke spolužákům, dospělým, ke společenským hodnotám - listopad
- Aktivity družiny: multikulturalita, tolerance - prosinec
- Program na téma „Alkohol a další závislostní látky“ pro 4., 5. roč. - Národní síť podpory zdraví, o. s. - 21. 12.
- Aktivity družiny: lidské vlastnosti (učíme se je rozlišovat a tolerovat je) – leden
- Den zdraví - 1. – 5. roč. + ŠD výchova ke zdraví - beseda se zdravotníkem – únor
- Vystoupení skupiny ABRAKA: prevence pat. jevů – „Jak žijeme“ – 1. 2.
- Aktivity družiny: poznáváme individuální odlišnosti mezi lidmi, tolerance - únor
- „První pomoc s Hurvínkem“ - měsíční projekt v PRV 1. roč. – únor
- Aktivity družiny: prevence vandalismu – březen
- Aktivity družiny: rozhovor – pochvala a trest, družinová pravidla - duben
- DVPP – Setkání školních metodiků prevence – Lenka Galasová – květen
- Dopravní výchova v Atlasu Přerov – 1. roč. – 4. 5.
- Dopravní výchova v Atlasu Přerov – 2. roč. – 10. 5.
- Dopravní výchova v Atlasu Přerov – 3. roč. – 11. 5.
- Dopravní výchova v Atlasu Přerov – 4. roč. – 12. 5.
- Aktivity družiny: beseda – možnosti správného využití volného času - květen
- Den dětí ve spolupráci s rodiči – červen
- Pobyt v přírodě – 1., 4., 5. roč. – Lenka Galasová, Petra Hutečková, Lenka Hilbertová – 26. – 28. 6.
- Sportovní den ve spolupráci s obcí – 1. – 5. roč. - červen
- Bezpečnost dětí o prázdninách – 1. – 5. roč.+ ŠD – třídní učitelé, vychovatelky - červen

V Rokytnici 8. 9. 2016

PŘÍLOHY:

HLAVNÍ VÝCHODISKA PRO ZPRACOVÁNÍ PREVENTIVNÍHO PROGRAMU ŠKOLY

STRATEGIE

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018, č.j.431/10
- Strategický protidrogový plán Ol. kraje na období 2015 - 18
- Strategie prevence kriminality na léta 2016 – 2020
- Krajský plán primární prevence na léta 2015 - 18

ZÁKONY

- Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- 562/2004 Sb. změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona
- 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 379/20015 Sb., k ochraně před škodami působenými tabákem, alkoholem, návykovými látkami

VYHLÁŠKY

- Vyhláška 27/2016: Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Vyhláška 197/2016 Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky
- Novela 412/2006 Vyhlášky o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků č. 317/2005Sb.

METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních č.j. 21291/2010-28 + přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování : 1. návykové látky, 2. rizikové chování v dopravě, 3. poruchy příjmu poravy, 4. alkohol, 5. syndrom CAN, 6. školní šikanování, 7. kyberšikana, 8. homofonie, 9. extremismus , rasismus, xenofobie, antisemitismus, 10. vandalismus, 11. záškoláctví, 12. krádeže, 13. tabák, 14. krizové situace spojené s násilím, 15. netolismus , 16. sebepoškozování, 17. nová náboženská hnutí, 18. rizikové sexuální chování, 19. příslušnost k subkulturám, 20. domácí násilí
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14423/99-22

- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j.: 10194/2002 –14
související normy: *Zákon o sociální potřebnosti č. 422/2003 Sb. (novela zákona č. 482/1991 Sb.) – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách; Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. (změny - platné znění od 1.1.2015 – více o ohlašovací povinnosti školy*
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j.: 25884/2003-24
související norma: *Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb. platné znění od 1.6.2015*
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT Č.j.: 37 014/2005-25